

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-10-05

HSN 2016-2854

Handläggare:
Åke Örtqvist

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-11-22

Yttrande över motion 2016:25 av Håkan Jörnehed (V) om införande av PrEP i Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över införande av PrEP i Stockholms läns landsting. I motionen föreslår Håkan Jörnehed (V) att Stockholms läns landsting ska genomföra ett utredningsuppdrag om hur landstinget eventuellt ska införa PrEP, det vill säga pre-expositionsprofylax, mot hiv med läkemedlet Truvada.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-10-05
Motion 2016:25 av Håkan Jörnehed (V)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för folkhälsa och psykiatri.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

I motionen föreslår Håkan Jörnehed (V) att Stockholm ska gå före och "undersöka om Venhälsan under ordnade former skulle kunna erbjuda PrEP avgiftsfritt inom ramen av en studie". PrEP står för pre-expositionsprofylax mot hiv och genomförs genom att ge ett hiv-läkemedel (Truvada) i förebyggande syfte till personer som löper stor risk för att smittas.

Vidare föreslår Håkan Jörnehed (V) att landstingsfullmäktige ska besluta att "Stockholms läns landsting genomför ett utredningsuppdrag som inkluderar dialog med relevanta patient- och intresseorganisationer om hur vi eventuellt ska införa PrEP och Truvada." Truvada, är ett läkemedel som innehåller två aktiva substanser mot hiv. När läkemedlet används för behandling av hiv ges det alltid i kombination med ytterligare hiv-

läkemedel. Truvada har sedan ett par år även använts som förebyggande läkemedel, så kallad pre-expositionsprofylax (PrEP) mot hiv, bland annat i USA. Läkemedlet är sedan tidigare i år godkänt i EU och nyligen också av Läkemedelsverket för PrEP, som komplement till "säker sex", det vill säga under förutsättning av att också kondom används.

Den förebyggande skyddseffekten av Truvada mot HIV-smitta har i olika studier varierat mellan 40 och 86 procent. Ju noggrannare man är med att ta alla doser, desto större blir skyddseffekten. Truvada skyddar inte mot andra sexuellt överförda sjukdomar som gonorré, klamydia, kondylom, syfilis eller hepatit A, B eller C. Truvada kan således inte ersätta kondom.

Det är viktigt att veta att en person som planerar att ta Truvada i förebyggande syfte inte redan är bärare av hiv, eftersom det då finns stor risk för resistensutveckling mot läkemedlet. Det finns också hiv som är resistent mot Truvada, även om det är ovanligt, och då skyddar förstas inte läkemedlet mot sådan smitta. Truvada används även för att behandla hepatit B. Om en person med kronisk hepatit B tar Truvada som PrEP kan framtida behandling av hepatit B infektionen äventyras.

Truvadans biverkningar innefattar förutom illamående, som är mycket vanligt, även en viss risk för ett flertal mer allvarliga skador.

Beroende på hur ofta det föreligger risk för smitta kan PrEP antingen ges några dagar före och efter ett risktillfälle, eller som kontinuerlig förebyggande behandling. Doseringen av Truvada som PrEP är en tablett per dag. Kostnaden för en tablett är ca 200 kronor. Läkemedel som förskrivs i förebyggande syfte ingår inte i läkemedelsförsäkringen och kostnaden för den enskilde för en kontinuerlig behandling blir därmed ca 6000 kronor per månad.

Hiv ingår bland de 26 sjukdomar som enligt smittskyddslagen är "allmänfarliga". Enligt smittskyddslagens 7:e kap. 1 § är "läkemedel som har förskrivits av läkare mot en allmänfarlig sjukdom och som läkaren bedömer minska risken för smittspridning" kostnadsfria för patienten. Enligt gällande praxis handlar detta om behandling av en diagnosticerad allmänfarlig sjukdom. I vissa fall (hiv och rabies) gäller kostnadsfriheten även för så kallad post-expositionsprofylax, det vill säga behandling av en sjukdom som en person kan ha blivit smittad av genom att ha varit utsatt för en risksituation. Kostnadsfriheten enligt smittskyddslagen gäller dock inte läkemedel som tas i förebyggande syfte.

Hiv är en livslång sjukdom som kräver daglig behandling med läkemedel som ibland kan ge biverkningar som påverkar livskvaliteten. Trots att läkemedlen gör att de flesta patienter som medicinerar regelbundet inte har mätbara virusnivåer i sitt blod och därmed har mycket låg grad av smittsamhet, går det inte i dagens läge inte att säga att en person är helt smittfri. Att förhindra smitta med hiv har därför mycket hög prioritet. Samtidigt kan det vara kontroversiellt att subventionera läkemedel för att kunna ta större sexuella risker. Vidare kan det vara en fråga om jämställdhet när det kommer till att avgöra vilka grupper och vilka risksituationer som i sådant fall skulle komma att omfattas av kostnadsfrihet. Det finns också andra hiv-förebyggande åtgärder som idag inte är kostnadsfria den enskilde, till exempel så måste mödrar som bär på hiv, och därför inte får amma sitt barn, själva bekosta modersmjölksersättningen till barnet. Slutligen, kan det diskuteras om pre-expositionsprofylax då borde gälla även vissa andra allmänfarliga sjukdomar, och inte bara för hiv.

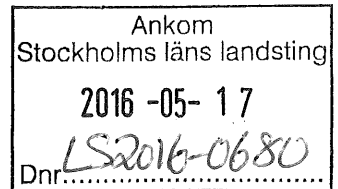
Förvaltningens bedömning är att detta är en mycket svår och komplex fråga där inte ett enskilt landsting bör agera på egen hand. Det är i stället angeläget att vi får nationella riktlinjer och nationell likabehandling, antingen genom att Folkhälsomyndigheten gör en förnyad tolkning av kostnadsfriheten enligt smittskyddslagen eller genom en överenskommelse mellan landstingen.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Åke Örtqvist
Avdelningschef,
Smittskyddsläkare

Stockholms läns landsting
2016-05-17

2016:25

Motion av Håkan Jörnehed (v) gällande att införa PrEP i Stockholms läns landsting

Vissa HIV-läkemedel, framförallt i USA men även i andra länder, har börjat användas förebyggande av personer som löper stor risk för att smittas med HIV. Samlingsnamnet för den typen av läkemedel benämns PrEP – pre-exponerings profylax.

I USA har denna typ av läkemedel använts med den startegin sedan år 2014 och nyligen godkände även Frankrike PrEP för riskgrupper som löper hög risk att få HIV. Totalt har ett 10-tal länder i världen introducerat PrEP, bland annat Brasilien, Israel och Sydafrika. I många länder är det ett epidemiologiskt verktyg för att stoppa och kontrollera spridningen av HIV. I Sverige ser vi ingen ökning av smittan utan här rör det sig mer om ett individuellt skydd.

Truvada, ett läkemedel som används i behandling av hivvirus och enligt studier även skyddar preventivt mot HIV, finns redan i Sverige.

Om läkemedlet används som en förebyggande behandling gäller inte läkemedelsförsäkringen. Idag kostar Truvada cirka 200 kronor per tablett, alltså 6000 kronor för en månads behandling. Det är olyckligt om pengar avgör vem som har möjlighet att skydda sig mot HIV på detta sätt. Vissa röster menar därför att om Truvada skall få genomslag och användas måste det erbjudas avgiftsfritt av sjukvården. Dock förekommer redan inofficiell användning genom beställning på nätet och/eller att läkemedlets lånas ut under okontrollerade former vilket av många skäl är olyckligt.

Att just Stockholm skulle gå före är för att vi idag har Venhälsan - mottagningen för män och transpersoner som har sex med män, och de träffar till stor del många som tyvärr senare får HIV. Ett förslag vore att undersöka om Venhälsan under ordnade former skulle kunna erbjuda PrEP avgiftsfritt inom ramen av en studie.

Frågan om PrEP och Truvada kan vara kontroversiell, åsikter går isär inte minst moraliskt. Eftersom frågan är besvärlig menar Vänsterpartiet att Stockholms läns landsting måste vara väl förberedda inför denna frågeställning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att Stockholms läns landsting genomför ett utredningsuppdrag som inkluderar dialog med relevanta patient- och intresseorganisationer om hur vi eventuellt ska införa PrEP och Truvada.

Håkan Jörnehed, landstingsråd (V)